

หัวใจสำคัญของการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับครอบครัว The Heart of Family Support for Children with Hearing Impairment

ปรีวัตร สำงัญนาง^{1*}, ไอรดา จำปาสา² และ ดุลยภาส อยู่ชัชวาล³

^{1,2,3}สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Pariwat Sangyanang^{1*}, Irada Jampasa², and Dulyapas yoochadchawan³

^{1,2,3}Special Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand

*Corresponding author: Pariwat.san2@gmail.com

Received: Nov 7, 2022 / Revised: Feb 28, 2023/ Accepted: Mar 13, 2023

บทคัดย่อ

การทำงานร่วมกับครอบครัวเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น มีแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งบุคคลในครอบครัว โรงเรียน และโรงพยาบาล ซึ่งต่างมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ แต่สิ่งที่จะสามารถช่วยให้การให้ความช่วยเหลือดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเกิดจากการสื่อสารกันด้วยความเข้าใจกันอย่างชัดเจน เพื่อประสานความร่วมมือกันและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จุดเริ่มต้นพลังที่เกิดจากครอบครัวจะเริ่มจากการยอมรับในสิ่งที่ลูกเป็นหรือยอมรับความบกพร่องก่อนเป็นสิ่งแรก เพราะหากผู้ปกครองหรือครอบครัวยอมรับแล้วจะนำไปสู่การหาแนวทาง วิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยเหลือ สำหรับพลังจากโรงเรียนจะมาจากการที่ครู มีความรู้ความเข้าใจ ลักษณะความพิการหรือความต้องการจำเป็นพิเศษ และช่วยเหลือโดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ เหมาะสมกับความสามารถ และตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการช่วยเหลือ ส่งเสริมทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะทักษะภาษาและการสื่อสารที่จำเป็นต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับพลังจากโรงพยาบาลนั้น มาจากการที่บุคลากรทางการแพทย์ได้นำความรู้และประสบการณ์มาสู่การให้ความช่วยเหลือได้อย่างเป็นระบบ โดยช่วยเหลือให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการและความจำเป็นต่อครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งการรวมพลังการให้ความช่วยเหลือจากครอบครัว โรงเรียน และโรงพยาบาล สามารถใช้ Special Model เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางการได้ยินได้ เพราะหากเกิดความร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมเป็นไปได้สูง

คำสำคัญ: เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน; การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Abstract

Working with families to support children with hearing impairments, there are ways to achieve success that require cooperation from all parties, including family members, schools, and hospitals, which each play an important role. However, effective communication with a clear understanding is required to coordinate cooperation and work together indefinitely. The beginning of the power that comes from family starts with accepting who the child is or accepting the shortcomings first. Because if parents or family accept them, it will lead to finding ways, methods, and techniques to help. The power of school comes from the teacher's understanding of disability characteristics or special needs and assisting by appropriately arranging the environment, organizing activities that are in line with their interests and appropriate for ability, responding to special needs, and promoting skills in various fields that will be beneficial to learning and the livelihood of children with hearing impairments, particularly the language and communication skills required for learning. As for the power of the hospital, it comes from the medical personnel who systematically bring knowledge and experience to help by providing assistance in accordance with the needs and necessities of families of children with hearing impairments. Combining the power of support from families, schools, and hospitals can be used the Special Model as a guideline for working together to help children with hearing impairments. Because if there is cooperation in promoting development in the same direction, the chances of success are likely to be high.

Keywords: Hearing Impaired Children; Support Children with Hearing Impairments

1. บทนำ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ปัจจุบันผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งผู้ที่หูหนวกและผู้ที่หูตึงเพิ่มจำนวนขึ้น จากสถิติการรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2565) 3 ปีย้อนหลัง พบว่า ผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ได้แก่ ปี 2563 มีจำนวน 391,785 คน ปี 2564 มีจำนวน 393,027 คน และปี 2565 มีจำนวน 395,120 คน ซึ่งผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีทั้งที่เป็นมาแต่กำเนิดและภายหลัง กลุ่มที่มีปัญหามากที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาแต่กำเนิดและอยู่ในวัยเด็ก เนื่องจากจะทำให้มีปัญหาในการสื่อสาร โดยเฉพาะในด้านการศึกษาระดับพื้นฐานที่จะทำให้ไม่ได้รับความรู้ และยังไม่สามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสังคมที่จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ต่อไป ซึ่งคนหูหนวกจำนวนมากมีการแสดงออกด้วยภาษาท่าทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นวิธีการสื่อสารอย่างเดียวสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือในด้านของภาษาและการสื่อสารโดยใช้ภาษามือเพื่อเป็นการทดแทนการพูดของคนหูหนวก (Gupta, Agrawal, & Fatima, 2004) นอกจากนี้ ปริญญ์ สิริอิตตะกุล และวิภาสรี บุญชูช่วย (2562) พบว่า การไม่ได้ยินมีผลอย่างมากต่อพัฒนาการของเด็ก ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะเรียนรู้ผ่านเสียง เช่น พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม พัฒนาการทางภาษาและการพูด พัฒนาการทางสติปัญญา ทักษะสังคมรวมถึงทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษ มีความต้องการเฉพาะด้านสำหรับการเข้าถึงด้านการเรียน ด้านการสื่อสารและด้านสิ่งแวดล้อม (Parke & Nelson, 2016) ทั้งนี้ เนื่องจากบุคคล

ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นบุคคลที่ไม่ได้แสดงออกทางด้านกายภาพว่า มีความพิการ เมื่อเทียบกับความพิการด้านอื่น ๆ เช่น บกพร่องทางการเห็น บกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เป็นต้น ทำให้บุคคลภายนอกไม่สามารถรับรู้ถึงอุปสรรคของความบกพร่องทางการได้ยินจากสภาพความพิการได้ เนื่องจากมีลักษณะทางกายภายนอกไม่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป (Chansongsaeng, 2006) โดยเฉพาะปัญหาในการเรียนรู้ เนื่องจากการสูญเสียการได้ยินซึ่งเป็นอุปสรรค โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาจึงทำให้เด็กกลุ่มนี้ มีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าเด็กทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน โดยเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินบางคนอาจจะยังมีการได้ยินที่เหลือนอยู่ และได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการฟัง การพูด จนสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้พอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ก็ยังมีข้อจำกัดในด้านภาษา โดยเฉพาะเด็กหูตึงระดับมากหรือหูหนวก ซึ่งจะใช้การแสดงออกทางภาษาด้วยการใช้ภาษามือและภาษาเขียนในการติดต่อสื่อสาร (ดารณี ศักดิ์ศิริผล, 2553) เนื่องจากภาษาและการสื่อสารถือเป็นหัวใจของพัฒนาการของเด็ก ซึ่งความบกพร่องทางการได้ยิน และความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐานของเด็กหูหนวกหรือหูตึง จึงเปรียบเสมือนกำแพงขวางกั้นหรือส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญา และกีดขวางไม่ให้เด็กได้มีพัฒนาการที่สามารถพัฒนาเป็นไปตามศักยภาพได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่งผลต่อการใช้ชีวิตของเด็กโดยตรง เพราะปัญหาความบกพร่องทางการได้ยินสามารถส่งผลกระทบไปสู่ปัญหาการใช้ชีวิตด้านอื่น ๆ อีกมากมาย เพราะฉะนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการให้ความช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ ถึงแม้ว่า เด็กจะได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นผู้ป่วยที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างถาวร แต่หากการวินิจฉัยดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงระยะแรกเริ่ม และเด็กได้ใช้เครื่องช่วยฟังหรือได้รับการรักษาที่มีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการดูแลเอาใจใส่ทั้งจากครอบครัว โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ นักสหวิชาชีพ และแพทย์ จะส่งผลให้เด็กมีโอกาสที่ดีในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา การฟัง การพูด ทักษะทางสังคม และอารมณ์ต่อไป

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นอกจากจะมีความต้องการเหมือนเด็กทั่วไปโดยทั่วไปแล้ว ก็ยังมีความต้องการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการเฉพาะของเด็กเหล่านี้และศึกษาว่า ความบกพร่องนี้มีผลต่อพัฒนาการของเด็กอย่างไร ทั้งผู้ปกครองและครูควรให้ความช่วยเหลือเด็กให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อเด็กจะได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความต้องการจำเป็นพิเศษ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากความบกพร่องทางการได้ยินนั้น แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัยตามระดับความรุนแรงและลักษณะของความพิการ หากเด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการดูแลหรือช่วยเหลืออย่างถูกวิธีตั้งแต่แรกเริ่มจะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเอง ครอบครัว สังคมรอบข้าง และประเทศชาติ ดังนั้น บุคคลรอบตัวเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคคลในครอบครัว ครู แพทย์ พยาบาล หรือทีมสหวิชาชีพ จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือร่วมกัน โดยเฉพาะครอบครัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งนับว่า เป็นหน่วยแรกของชีวิตเด็กที่มีความสำคัญต่อการให้ความช่วยเหลือและการพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสม ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสูงสุด สามารถเรียนรู้และใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ไม่ว่าจะเป็นมาตั้งแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลังก็ได้ อาจมีระดับการสูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับน้อยจนถึงรุนแรง ซึ่งความสูญเสียของการได้ยินนี้อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสื่อสาร หรือการเรียนรู้ภาษาของเด็กได้ (วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี, 2563) ทำให้มีสมรรถภาพในการได้ยินลดน้อยลงกว่าระดับที่คนทั่วไปได้ยิน โดยการแบ่งระดับสมรรถภาพการได้ยินพื้นฐานมี ดังนี้ ค่าเฉลี่ยของระดับเริ่มได้ยินเสียง

บริสุทธิทางอากาศที่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ การได้ยินเสียงที่ระดับปกติ ค่าเฉลี่ยของระดับเริ่มได้ยินเสียงบริสุทธิทางอากาศไม่เกิน 25 เดซิเบล จึงสามารถกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีการได้ยินในระดับผิดปกติจะมีค่าเฉลี่ยทางการได้ยินเสียงบริสุทธิทางอากาศมากกว่า 25 เดซิเบล (กรรทอง จุริรัชนิกร, 2556) ดังนั้น เด็กที่สูญเสียการได้ยินมากกว่า 25 เดซิเบล จึงส่งผลให้ไม่สามารถรับฟังเสียงได้เหมือนกับเด็กทั่วไป จนเป็นเหตุให้ความสามารถในการสื่อความหมาย หรือการเรียนรู้ภาษา รวมไปถึงการสื่อสารในชีวิตประจำวันที่ไม่สามารถรับฟังเสียงได้เหมือนเด็กทั่วไป (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2541) ซึ่งอาจจะเป็นเด็กหูตึงหรือเด็กหูหนวกก็ได้ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ตามระดับการสูญเสียของการได้ยิน คือ (1) เด็กหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป ไม่สามารถได้ยินเสียงพูดดัง ๆ อาจรับรู้เสียงบางเสียงได้ จากการสั่นสะเทือน ไม่สามารถใช้การได้ยินให้เป็นประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจสูญเสียการได้ยินมาตั้งแต่กำเนิดหรือภายหลัง และ (2) เด็กหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่บ้างสามารถได้ยินได้ ไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม หากตรวจการได้ยินจะพบว่า มีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ระดับการได้ยินอาจแบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย เริ่มตั้งแต่ ตึงเล็กน้อย (26-40 เดซิเบล) ตึงปานกลาง (41-55 เดซิเบล) ตึงมาก (56-70 เดซิเบล) และตึงรุนแรง (71-90 เดซิเบล) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

3. ปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ลักษณะปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมี 4 ด้าน ดังนี้ (1) พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่จะมีสติปัญญาเหมือนเด็กทั่วไป แต่บางครั้งจะเรียนได้ช้ากว่าเด็กทั่วไปในเรื่องของการอ่าน การเขียน และทักษะในการใช้ภาษา เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านภาษาที่ไม่สามารถได้ยินภาษาหรือคำพูดที่ใช้ในการสื่อสาร (2) พัฒนาการทางภาษามีปัญหาในเรื่องการเรียนรู้ไวยากรณ์และการใช้ภาษา (3) การปรับตัวทางสังคมและบุคลิกภาพ ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหาในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น อาจมีส่วนทำให้เด็กมีปัญหาพฤติกรรมและปัญหาในการปรับตัวมากกว่าเด็กทั่วไป และ (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ยิ่งระดับของการสูญเสียการได้ยินมากก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้นตามไปด้วย เพราะเป็นผลจากประสบการณ์ทางภาษาและประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของต่าง ๆ (อรนุช ลิ้มศิริ, 2560) สอดคล้องกับ สุภารัตน์พิชา ปิยะธรรมวรกุล (2562) ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบปัญหาที่เกิดจากความบกพร่อง ดังนี้ (1) ปัญหาในการพูด คือ พูดได้น้อยหรือพูดไม่ชัด ต้องใช้ภาษาท่าทางหรือภาษามือ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่สูญเสียการได้ยิน (2) ภาษาค่อนข้างจำกัดและไม่ถูกหลักไวยากรณ์ รู้คำศัพท์ในวงจำกัด ไม่สามารถนำคำศัพท์ไปใช้ต่างสถานการณ์ได้ อาจจะมีการสลับที่คำหรือข้อความในประโยค และทำให้การเขียนบกพร่องด้วย (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากความบกพร่องในการฟังทำให้มีทักษะทางภาษาจำกัด และ (4) มีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจ เกิดความคับข้องใจและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ผดุง อารยะวิญญู (2542) กล่าวถึง ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้ (1) มีปัญหาทางการพูด เด็กอาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก หากเด็กสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด จะมีปัญหาในการพูดอย่างมาก แต่ถ้าเด็กสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดได้แล้ว ปัญหาในการพูดจะน้อยกว่า (2) มีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก และ (4) มีปัญหาในการปรับตัว สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี เด็กอาจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก

4. การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับครอบครัว

วิธีช่วยเหลือเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เมื่อพบความบกพร่อง มีแนวทางการให้ความช่วยเหลือสำหรับครอบครัวมี ดังนี้

4.1 การให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำครอบครัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรแนะนำครอบครัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ การให้พบกับครอบครัวที่มีลูกเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเหมือนกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเลี้ยงดูลูก ให้พบกับคนหูหนวกและคนหูตึงผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบได้ เพื่อให้ผู้ปกครองมองเห็นแนวทางในการเลี้ยงดูลูก ผลกระทบที่เกิดจากความบกพร่องทางการได้ยินที่จะเกิดกับเด็ก ในกรณีเด็กยังหลงเหลือการได้ยินอยู่ ควรฝึกให้เด็กได้ใช้การได้ยินที่เหลืออยู่ให้เกิดประโยชน์ โดยฝึกฟังอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมถึงการเลือกใช้ภาษาที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ เช่น ภาษาท่าทางที่มาจากท่าทางธรรมชาติ ภาษาพูด และภาษามือ และการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็ก ภาษาและวัฒนธรรมของคนหูหนวก (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561)

4.2 การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) การฝึกฟังและฝึกออกเสียง เพื่อให้เด็กสามารถใช้การได้ยินที่เหลืออยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และฝึกการออกเสียงเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพูดต่อไป (2) การพัฒนาด้านภาษา เด็กต้องได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย การใช้ท่าทางธรรมชาติควบคู่กับการพูด ส่วนจะเลือกใช้ภาษาพูดหรือภาษามือ ให้ดูความสามารถในการสื่อสารของเด็กเป็นรายบุคคล (3) การพัฒนาด้านจิตวิทยา จากปัญหาเรื่องการเรียนรู้ การสื่อสาร อารมณ์และจิตใจของเด็กจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านจิตวิทยา ทำให้เด็กไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จึงควรให้เด็กได้พบปะกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่สามารถเป็นต้นแบบที่ดี ได้เติบโตท่ามกลางกลุ่มคนที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่มีอารมณ์ จิตใจที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข และ (4) การพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับการเรียนรู้จะต้องตรงกับช่องทางการรับรู้ของเด็ก ซึ่งใช้สายตาเป็นช่องทางการรับรู้ คือการใช้ภาษาท่าทางประกอบการพูด โดยผู้ปกครองเด็กจะต้องสื่อสารกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทางด้านสติปัญญาต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561) การพัฒนามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระยะแรกเริ่มนั้น ควรมีการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาท หูเทียม สามารถใช้การได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน สามารถแปลงเสียงหรือพูดตามแบบ สามารถอ่านริมฝีปาก สามารถใช้ภาษาท่าทางและภาษามือในการสื่อสาร สามารถสะกดนิ้วมือ สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2562)

4.3 การพัฒนาด้านภาษาและการสื่อสารสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หากผู้ปกครองประสงค์จะให้เด็กสื่อความหมาย ด้วยการฟังและพูดจะต้องให้เด็กใส่เครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมกับระดับการสูญเสียการได้ยินและจะต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยินและการพูดอย่างต่อเนื่อง กรณีที่หูสูญเสียการได้ยินมากหรือมีอุปสรรคอย่างอื่นที่ทำให้เด็กไม่มีความก้าวหน้าในการฟังและการพูดหลังจากใส่เครื่องช่วยฟัง เด็กอาจจะต้องเรียนภาษามือหรือทำการผ่าตัดฝังประสาทหูเทียมเพื่อช่วยให้เด็กรับฟังเสียงได้ดีขึ้น สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อใช้ในการเรียน และการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561) เด็กจะต้องเรียนรู้ภาษาและการสื่อสารจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง พ่อแม่ ครู เป็นต้น หากบุคคลดังกล่าวไม่มีความรู้และไม่มีความรู้การใช้ภาษามือ จะทำให้ไม่สามารถสอนภาษามือในการสื่อสารแก่เด็กได้ ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษาและทักษะในการสื่อสารของเด็ก (วรารัณ นามแสง, 2558)

4.4 การให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (early Intervention) การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีความจำเป็นและสำคัญอย่างมาก หากเริ่มกระทำการเร็วเท่าใดก็จะสามารถช่วยลดความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นได้เร็วเท่านั้น และส่งผลดีมากกว่าการแก้ไขปัญหา ซึ่งต้องมีการประเมินตามความต้องการจำเป็นที่เหมาะสมกับเด็กและครอบครัว โดยพยายามให้เด็กได้รับการดูแลและได้รับประสบการณ์ที่ดีที่สุด จากสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา จากพ่อ แม่ ครอบครัวยุติและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งทุกครอบครัวควรได้รับการบริการจากคณะสหวิชาชีพในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือเฉพาะ เพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มมีประโยชน์ต่อครอบครัว คือ ช่วยให้ครอบครัวลดความเครียด ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้เหมือนครอบครัวอื่น ๆ ได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความบกพร่องทางพัฒนาการ ตลอดจนแนวทางการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มแก่เด็ก สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พ่อแม่และครอบครัวเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถแก้ไขจุดด้อย และเสริมจุดเด่นให้กับเด็กได้ (ประภาศรี นันทนฤมิตร, 2563)

กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555)

4.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็ก ช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และตัดสินใจในการวางแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การซักประวัติ สังคมมิติ และการเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

4.4.2 การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและส่งต่อ เป็นการคัดกรองเพื่อแยกจากเด็กทั่วไป เพื่อค้นหาความผิดปกติเบื้องต้น หรือมีแนวโน้มที่จะมีความบกพร่อง เป็นการคัดกรองเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ซึ่งอาจส่งต่อเพื่อรับการวินิจฉัยอย่างละเอียดเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น การตรวจวัดระดับการได้ยิน จากนักแก้ไขการได้ยิน เป็นต้น

4.4.3 การประเมินความสามารถพื้นฐาน เป็นการประเมินให้ทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กทั่วไป เป็นข้อมูลในการวางแผนการให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

4.4.4 การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan-IFSP) และแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program-IEP)

4.4.4.1 การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว เป็นแนวทางในการวางแผนการให้ความช่วยเหลือเด็กและครอบครัวตั้งแต่วัยแรกเริ่ม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.4.4.2 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผนที่กำหนดแนวทางทางการศึกษาโดยความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการเด็ก โดยแผนต้องผ่านความเห็นชอบของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้เรียน

4.4.5 การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงระดับความสามารถพื้นฐานและข้อจำกัดของเด็กแต่ละคน รวมถึงคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กด้วย

4.4.6 การประเมินความก้าวหน้า (re-assessment) โดยต้องมีการจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะได้จากการสังเกตพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก แฟ้มผลงานเด็ก การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึก การใช้แบบทดสอบ ซึ่งควรประเมินผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.4.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องและเหมาะสมตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษและเป็นไปตามแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัวหรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนเด็กได้รับการส่งต่ออย่างเหมาะสมทั้งด้านการศึกษา การแพทย์ การอาชีพ และการสังคมสงเคราะห์

5. หลักการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับครอบครัว

การสูญเสียการได้ยินส่งผลอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาการของเด็ก ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเรียนรู้ผ่านเสียงในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก สะท้อนให้เห็นว่าการสูญเสียการได้ยินมีผลต่อพัฒนาการด้านภาษา (ปริญา สิริอิตตะกุล และวิภาสิริ บุญชูช่วย, 2562) สำหรับหลักการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่หูหนวก จำเป็นต้องใช้ภาษามือในการสื่อสารสำหรับครอบครัว มีหลักการ คือ ผู้ปกครองควรแสดงสีหน้า ท่าทาง และภาษามือจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น เรียกหรือทำให้เด็กรู้ว่ากำลังพูดด้วยก่อนเสมอ โดยการตะโกน หรือแขนเบา ๆ และต้องหันหน้าไปทางเด็กเวลาพูดกับเด็ก สอนคำศัพท์ใหม่ในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน อาจใช้การเขียนในการสื่อสารร่วมด้วย เพื่อให้เด็กมีความรู้ทางด้านการอ่านและการเขียน หากจำเป็นต้องสื่อสารข้อมูลเชิงลึกโดยผู้ปกครองไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษามือได้ควรใช้ล่ามภาษามือ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555, 2561) พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะดำเนินไปได้ด้วยดียิ่งขึ้น ถ้าพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูให้ความสนใจและช่วยส่งเสริมการพูดของเด็ก ทั้งนี้ เพราะพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูมีความสำคัญและสามารถช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กได้ โดยที่ผู้ปกครองควรมีหลักในการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์, สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2558)

5.1 พูดให้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ โดยต้องพูดช้าพอประมาณ เพื่อให้เด็กมีโอกาสเลียนแบบตามได้ง่ายขึ้น

5.2 ใช้ภาษาที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับหรือตามวัย ไม่ควรใช้ภาษาที่ทำให้เด็กเกิดความสับสน ขณะเดียวกันก็ควรฝึกให้เป็นประโยชน์มากขึ้นตามวัย เช่น จากคำว่า น้ำ-ขอน้ำ-ขอน้ำน้อยค่ะ/ครับ เป็นต้น

5.3 ควรพูดกับเด็กทุก ๆ อย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตาและความสนใจของเด็ก เช่น เมื่อเด็กเข้านอน ก็พูดว่า “นอนกันเถอะ” หรือ “นอนหลับฝันดีนะค่ะ” “หนูนอนกับแม่” เป็นต้น ให้เด็กได้ยินซ้ำ ๆ จะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายพร้อม ๆ กับจำคำได้

5.4 พยายามฟังในสิ่งที่เด็กต้องการที่จะสื่อสารอย่างสนใจ หากไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกจะส่งผลให้เด็กขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา ก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมตามมาได้

5.5 เด็กต้องการประสบการณ์ในการฟัง พ่อแม่ควรใช้เวลาวันละประมาณ 15 นาที ช่วยเด็กเล็กในการพัฒนาการออกเสียง ด้วยการอ่านให้เด็กฟัง โดยให้ดูภาพประกอบและถามให้ได้ตอบบ้าง ขณะเดียวกันก็คอยแก้ไขคำผิดหรือเสียงที่ไม่ชัดไปด้วย

5.6 พ่อแม่บอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวที่เด็กได้พบเห็นโดยหัดเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ

5.7 พ่อแม่ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้น่าสนใจ เพื่อให้เด็กมีโอกาสพูดถึง ยังมีสิ่งเร้าใจเด็กมากเท่าไรก็จะช่วยกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ภาษาพูด และพัฒนาความเข้าใจทางภาษามากขึ้น

5.8 เมื่อเด็กใช้คำพูดหรือตอบสนองได้ถูกต้อง เช่น ใช้ภาษาพูดในการขอสิ่งของแทนการแย่ง หรือร้องไห้โยกย้าย พ่อแม่ควรให้รางวัล หรือแรงเสริมอาจเป็นคำชม ชมนม หรือของเล่นที่ชอบ

สรุปได้ว่า การช่วยเหลือลูกที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น พ่อแม่และบุคคลในครอบครัวถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ซึ่งวิธีการที่พ่อแม่จะสามารถช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาลูกที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นสิ่งแรกคือ การแสดงความรักต่อลูก เพราะเมื่อลูกรู้สึกว่าตนเองเป็นที่รัก ย่อมอยากทำให้พ่อแม่ภูมิใจ โดยพ่อแม่สามารถแสดงความรักผ่านทางสีหน้า สายตา ท่าทาง รวมถึงการสัมผัส นอกจากนั้นการสื่อสารในครอบครัวจะต้องสื่อสารให้ชัดเจน พ่อแม่ควรมีทักษะในการสื่อสารกับลูกเบื้องต้น เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง หรือการใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารที่เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งจะใช้ภาษามือหรือการพูดนั้นขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็กแต่ละบุคคล หากเด็กยังหลงเหลือการได้ยิน ควรมีการฝึกฟังควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เด็กได้ใช้การได้ยินในส่วนที่หลงเหลืออยู่ให้เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด เด็กที่บกพร่อง

ทางการได้ยินจะเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การเข้าใจปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กและหาวิธีรับมืออย่างเหมาะสม โดยช่วยหาทางเลือกให้ลูกใช้ประกอบการสื่อสาร เพื่อที่จะสามารถสื่อสารได้ดี รวมถึงการนำลูกเข้าพบผู้เชี่ยวชาญหรือนักสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการส่งเสริมพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6. แนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถานศึกษา

การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในประเทศไทยปัจจุบันมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในลักษณะที่คล้ายกัน โดยจัดเป็น 2 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียน (จิรลักษณ์ รัตนพันธ์, 2559)

6.1 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะทางสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องใน 2 ลักษณะ คือ โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ และศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561)

6.1.1 โรงเรียนเฉพาะความพิการ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มี 21 โรงเรียน ใน 20 จังหวัด รับเด็กอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนแบบอยู่ประจำ

6.1.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ปัจจุบันมีการจัดการศึกษาพิเศษ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ให้บริการการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งแบบประจำและไปกลับ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยให้บริการทั้ง 9 ประเภท การจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษนี้จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน

6.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษที่สามารถเรียนรู้ร่วมกับเด็กทั่วไปได้ ซึ่งได้หลายลักษณะ ได้แก่ การเรียนรวมในชั้นเรียนปกติทั่วไป การเรียนร่วมบางเวลา และการเรียนในชั้นพิเศษ ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เช่น หลักสูตรการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ในการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล และการให้การสนับสนุนทางการศึกษา (Sriorn, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pizzo (2013) พบว่า สิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ หลักสูตรการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ทักษะการสอนของครู วิธีการประเมินผลและการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ The National Deaf Children's Society (2004) กล่าวไว้ในหนังสือ Deaf Friendly Teaching ว่า ภูเขาที่แสดงถึงศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน และผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งงานวิจัยเชิงประจักษ์จะเป็นหลักฐานที่สำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะนำมาสู่การพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ครูจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญสำหรับนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน ดังนั้นครูจะต้องสนับสนุนและให้คำแนะนำโดยมีการวางแผนกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสม ใช้กลยุทธ์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาภาษาและทักษะการสื่อสาร ส่งเสริมการสื่อสารเตรียมอุปกรณ์เครื่องช่วยฟัง มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และมีการวางแผนเป้าหมายในการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

สรุปได้ว่า หลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในด้านเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ควรจัดให้ใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป แต่ต้องมีการปรับวิธีสอน สื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับ

เด็กหูตึงก็ควรแตกต่างจากการศึกษาของเด็กหูหนวก การจัดบริการทางการศึกษาแก่เด็กหูตึงควรทำให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนร่วมหรือเด็กที่เรียนร่วมอยู่แล้วควรได้รับความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หลักสูตรจึงควรเน้นการฝึกฟัง แก้อาการหูตึง อ่านคำถูก ฝึกภาษา และเรียนวิชาอื่นควบคู่ไปด้วย ส่วนเด็กหูตึงที่เรียนในชั้นพิเศษนั้น ควรเน้นทักษะในการสื่อความหมายควบคู่กับวิชาการ หลักสูตรควรครอบคลุมถึงการฝึกฟัง การแก้อาการหูตึง การอ่านคำพูดโดยการอ่านริมฝีปาก และเด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ดังนั้น บุคลิกและลักษณะของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องเข้าใจเด็ก มีความรัก ความเมตตา อ่อนโยน เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนอกจากจะมีความต้องการเหมือนเด็กทั่วไปแล้วยังมีความต้องการเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ฉะนั้น การเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กถือเป็นปัจจัยสำคัญ ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งครูควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการเฉพาะของเด็กเป็นรายบุคคล รวมถึงศึกษาว่าความบกพร่องเหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กอย่างไร และควรให้ความช่วยเหลือเด็กให้เร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียนหรือก่อนประถมศึกษาเพื่อเด็กจะได้พัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

7. แนวทางการให้ความช่วยเหลือ/คำแนะนำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในทางการแพทย์

ความผิดปกติทางการได้ยินเป็นการสูญเสียการได้ยินหรือมีความบกพร่องทางการได้ยินจากโครงสร้างหรือระบบการได้ยินที่มีผลกระทบต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงมีคำแนะนำสำหรับการดูแลผู้ที่มีความผิดปกติทางการได้ยิน ดังนี้

7.1 สำหรับผู้ที่หูตึงเพียงข้างเดียว จะทำให้เกิดความลำบากในการแยกทิศทางของเสียง ทำให้ไม่ทราบว่ามีเสียงมาจากทางด้านใด จึงต้องระมัดระวังการสัญจรบนท้องถนน เช่น การขับรถ หรือการข้ามถนน เป็นต้น

7.2 สำหรับผู้ที่หูตึงทั้งสองข้าง ต้องอาศัยเครื่องช่วยฟังเพื่อขยายเสียงที่เข้าสู่หูให้ดังขึ้น ซึ่งผู้หูตึงและต้องการใช้เครื่องช่วยฟังจำเป็นต้องฝึกอ่านปากร่วมกับการใช้เครื่องช่วยฟังจึงจะเข้าใจคำพูดมากขึ้น

7.3 สำหรับผู้ที่หูตึงรุนแรงหรือหูหนวก และใช้เครื่องช่วยฟังไม่ได้ผล การผ่าตัดฝังประสาทหูเทียมจะช่วยให้ได้ยินเสียง และอาจต้องอาศัยการอ่านปากร่วมด้วยเช่นกัน

7.4 สำหรับเด็กที่หูตึงแต่กำเนิด เมื่อใส่เครื่องช่วยฟังแล้วจำเป็นต้องฝึกฟังและฝึกพูดเพื่อให้รู้จักและเข้าใจความหมายของเสียง จึงจะสามารถพัฒนาภาษาและการพูดได้

นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลและศูนย์ฝึกที่มีนักแก้ไขการพูด เพื่อแก้ไขหรือกระตุ้นพัฒนาการทางภาษา ซึ่งผู้ปกครองหรือครูสามารถพาลูกไปเข้ารับบริการดังกล่าวได้ตามโรงพยาบาล ซึ่งมีอยู่หลายแห่งทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด (กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์, สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2558)

สรุปได้ว่า ความบกพร่องทางการได้ยินจะนำไปสู่ปัญหาทางด้านพฤติกรรม สังคม อารมณ์ และการเรียนรู้ของเด็ก อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อในระยะยาวเพราะอาจเป็นอุปสรรคต่อชีวิตการทำงานในอนาคต รวมทั้งการใช้ชีวิตประจำวันทั่วไป อย่างไรก็ตาม อาการหูตึงหรือหูหนวกสามารถป้องกันไม่ให้ลุกลามได้ หากเข้าถึงบริการหรือได้รับการรักษาที่สาเหตุด้วยบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ เพราะถึงแม้ความบกพร่องทางการได้ยินจะเป็นความพิการที่มองไม่เห็นชัดเจนจากภายนอก หากเด็กไม่แสดงออกถึงอาการหรือพฤติกรรม แต่สามารถตรวจพบได้ตั้งแต่แรกเกิด หากได้รับการตรวจพบที่รวดเร็วจากแพทย์เฉพาะทางก็จะสามารถให้การรักษาและฟื้นฟูการได้ยินและการพูดจากนักเวชศาสตร์สื่อความหมายให้มีพัฒนาการเหมือนหรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปได้

8. Special Model กับ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

Special Model เป็นโมเดลที่คณะผู้เขียนได้ปรับปรุงมาจาก โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ (2565) เพื่อเสนอให้แก่ผู้อ่านนำไปเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกับครอบครัวในการให้ความช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางการได้ยิน คือคำว่า “Special” ในภาษาอังกฤษ หมายถึง พิเศษ เฉพาะ จำเพาะ เฉพาะอย่าง เจาะจง แตกต่างจากธรรมดา ใหญ่ยิ่ง มากสนิทสนม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นคำที่มีความหมายที่ใช้ทางการศึกษาพิเศษอยู่แล้ว Special Model จึงเป็นโมเดลที่มุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหลัก ครู แพทย์ผู้ทำการรักษา รวมถึงนักสหวิชาชีพ มองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางการได้ยินร่วมกัน ประกอบด้วย

8.1 S ย่อมาจาก Skills คือ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน ให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมถึงทักษะด้านภาษาและการสื่อสารให้สามารถเรียนรู้และใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งครูผู้สอนเองจะต้องมีองค์ความรู้ความเข้าใจลักษณะและความบกพร่องของเด็ก มีคุณลักษณะที่ดี และมีทักษะในการสอน คือ กลยุทธ์ เทคนิคการสอนหรือวิธีการสอนที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน

8.2 P ย่อมาจาก Participation คือ การประสานความร่วมมือในการทำงานระหว่างบ้าน โรงเรียน และ โรงพยาบาล หรือครู หมอ พ่อแม่ หรือนักสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไข พัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถและศักยภาพสูงสุด ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือ พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นบุคคลแรกในชีวิตของนักเรียนจะต้องเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมพัฒนานักเรียนร่วมกัน รวมถึงสร้างความเข้าใจให้มีความเจตคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ สร้างภาคีเครือข่ายผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการอบรมเลี้ยงดูส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสูงสุด

8.3 E ย่อมาจาก Environment คือ การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

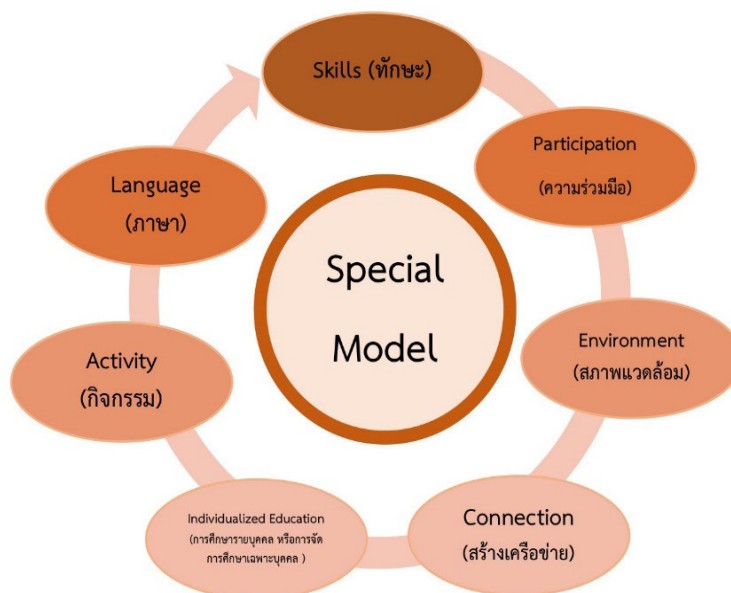
8.4 C ย่อมาจาก Connection คือ การสร้างเครือข่ายในการทำงานให้เกิดความร่วมมือกับครอบครัว ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาช่วยเหลือและแก้ปัญหาผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นสถานพยาบาล ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงจนถึงสถานประกอบการ

8.5 I ย่อมาจาก Individualized Education คือ การศึกษารายบุคคลหรือการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอน และสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน และนำมาจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program–IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan–IIP) โดยใช้การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

8.6 A ย่อมาจาก Activity คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยนำสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาส่งเสริมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมาย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

8.7 L ย่อมาจาก Language คือ การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการสื่อสารด้วยวิธีและกระบวนการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีทักษะการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน หรือภาษามือที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สามารถสรุปได้ดังภาพ 1

ภาพ 1 Special Model กับ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จาก Special Model ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลหลัก ครู แพทย์ ผู้ทำการรักษา รวมถึงนักสหวิชาชีพจะพบแนวทางช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางการได้ยินได้นั้น จะต้องมีความเชื่อ ความคิด ความรู้ และเจตคติหรือจิตใจที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ภายใต้การทำงานร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งจะนำไปสู่ การทำงานร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหากเกิดความร่วมมือในการส่งเสริม พัฒนาเด็กบกพร่องทางการได้ยินไปในทิศทาง เดียวกัน โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและมีพัฒนาการ ที่ใกล้เคียงกับเด็กทั่วไปย่อมเป็นไปได้สูง

9. บทสรุป

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ เด็กที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับน้อยจนถึงรุนแรง ซึ่งอาจจะเป็นเด็กหูตึง หรือเด็กหูหนวกก็ได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียการได้ยิน ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ได้แก่ พัฒนาการทางการพูด และภาษา พัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนาการด้านพฤติกรรมและการปรับตัว ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินสำหรับครอบครัว สามารถทำได้โดยการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำครอบครัวของบุคคล ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การพัฒนาด้านภาษาและ การสื่อสารสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (early intervention) ซึ่งหลักการสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสำหรับครอบครัวเมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้าน ผู้ปกครอง ควรใช้วิธีการสื่อสารโดยการแสดงสีหน้า ท่าทาง และภาษามือร่วมด้วย มีการสอนคำศัพท์ใหม่ในบริบทต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ร่วมกับการเขียนในการสื่อสารร่วมด้วย สำหรับแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถานศึกษา มีการจัดเป็น 2 รูปแบบคือ การจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญสำหรับนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน ซึ่งครูจะต้องสนับสนุน ให้คำแนะนำแก่นักเรียนและ ผู้ปกครองมีการวางแผนกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งพัฒนาการเรียนของนักเรียน มีการจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสม

มีกลยุทธ์กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาภาษาและกระบวนการสื่อสาร ใช้สื่อ เทคนิค วิธีการสอน และการประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน และมีการวางแผนเป้าหมายในการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน สำหรับแนวทางการให้ความช่วยเหลือ/คำแนะนำสำหรับทารกแรกเกิดที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในทางการแพทย์ สำหรับเด็กหูตึงต้องอาศัยเครื่องช่วยฟัง ร่วมกับการฝึกอ่านปาก ฟังและฝึกพูด ส่วนเด็กหูหนวกใช้เครื่องช่วยฟังไม่ได้ผล ใช้การผ่าตัดฝังประสาทหูเทียมสำหรับนักเรียน ในวัยเด็กจะช่วยให้ได้ยินเสียงและมีพัฒนาการทางภาษาและการสื่อสารที่ดีขึ้น

จากการศึกษาการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงสามารถสรุปแนวทางการให้ความช่วยเหลือ สำหรับครอบครัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้เป็น Special Model ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการทำงานร่วมกับครอบครัวเพื่อให้ความช่วยเหลือ เด็กบกพร่องทางการได้ยิน โดยอาศัยการดำเนินงานร่วมกันจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึง นักสหวิชาชีพ ที่จะต้องทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเชื่อที่จะช่วยเหลือ ให้เด็กบกพร่องทางการได้ยินให้มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับพัฒนาการของช่วงวัย มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะ ชีวิตที่จะช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญห หรือการส่งเสริมพัฒนาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ระดับบุคคล

10.1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความบกพร่องทางการได้ยินเบื้องต้น ไม่ว่าจะเป็นลักษณะความพิการ ปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียการได้ยิน ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมถึงวิธีการสื่อสารกับเด็กเบื้องต้น เช่น ภาษาท่าทาง ภาษามือ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การวางแผนแนวทางการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง รวมถึงมีทัศนคติที่ดีต่อความพิการ ไม่คิดว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นเด็กที่ไร้ความสามารถ ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม หรือไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้เหมือน คนทั่วไป เพราะจะส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและถูกต้องตามศักยภาพ เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็เหมือนเด็กทั่วไป มีคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่ากัน แต่เพียงมีความบกพร่องทางการได้ยินที่ต้องการได้รับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะ

10.1.2 ครู นอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในเรื่องลักษณะความพิการ ปัญหาที่เกิดจากการสูญเสียการได้ยิน ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมถึงวิธีการสื่อสารกับเด็กเบื้องต้นแล้ว จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะ การเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการการติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีทักษะในการสื่อสารเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการศึกษาที่ถูกต้องกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

10.1.3 แพทย์ พยาบาล นักสหวิชาชีพ ควรให้คำแนะนำ เทคนิค แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดู และประสานการทำงานร่วมกับครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เด็กสังกัดอยู่ เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

10.2 ระดับครอบครัว บุคคลในครอบครัวต้องมีความเข้าใจและมีวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ถูกต้อง มีการสื่อสารกัน ภายในครอบครัวเกี่ยวกับแนวทางการเลี้ยงดูเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ความรัก และความอบอุ่น มีการแสดงออกที่เหมาะสม และมีการตอบสนองต่อพฤติกรรมในเชิงบวก

10.3 ระดับสถานศึกษา ควรจัดหลักสูตร สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ให้ส่งเสริมและ

สอดคล้องกับการเรียนรู้ สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้ รวมถึงเป็นสถานที่ที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.3.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรพัฒนาเด็กในระยะแรกเริ่มที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมถึงทำงานร่วมกับโรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนรวมเพื่อทราบแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กต่อไปในอนาคต เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้ส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

10.3.2 โรงเรียนเฉพาะความพิการ จัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรมีความรู้ และทักษะในการใช้ภาษามือเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.3.3 โรงเรียนเรียนรวม จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้เด็กได้เข้าถึงสื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนเข้าใจหลักการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการยอมรับ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กทั่วไป

10.4 ระดับสถานพยาบาล/การแพทย์

10.4.1 เพิ่มจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่เฉพาะทางสำหรับการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นแพทย์โสต ศอ นาสิก นักแก้ไขการได้ยิน นักอรรถบำบัด เป็นต้น ซึ่งจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอส่งผลให้การบำบัดรักษาไม่มีความต่อเนื่อง

10.4.2 จัดระบบการให้บริการที่สามารถให้ครอบครัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เข้าถึงและรับบริการบริการด้วยความรวดเร็วและความสะดวกมากยิ่งขึ้น

10.5 ระดับนโยบาย

10.5.1 ควรมีการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ และเหมาะสมต่ออัตราจำนวนของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สนับสนุนให้มีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การใช้ภาษามือ การฝึกแก้ไขการพูด การฝึกอ่านริมฝีปาก การฝึกฟัง เป็นต้น

10.5.2 ควรส่งเสริมให้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในมิติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา การจัดการบริการสาธารณะ การดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

11. เอกสารอ้างอิง

- กรองทอง จุลิรัชนิกร. (2556). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณาธิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 และประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2555). *คู่มือการใช้หลักสูตรการจัดการศึกษาระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2555*. ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2561). *ชุดเอกสารศึกษาดด้วยตนเอง วิชาความรู้พื้นฐานด้านการศึกษาสำหรับคณาธิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เล่มที่ 8 การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. ม.ป.ท.

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2562). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562*. ม.ป.ท.
- กระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์, สถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ. (2558). *คู่มือหลักสูตรอบรมจิตอาสา/อาสาสมัครสำหรับดูแลคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว การดูแลผู้ป่วยและคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- จิรลักษณ์ รัตนพันธ์. (2559). *ทำอย่างไรเมื่อได้สอนเด็กพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี ศักดิ์ศิริผล. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถอ่านและเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการแผนที่ความคิด (mind map) ร่วมกับแบบฝึกประกอบภาษามือ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาศรี นันทน์ภูมิ. (2563). *การช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*, 3(1), 51-70.
- ปริญญ สิริอิตตะกุล และวิภาสิริ บุญชูช่วย. (2562). *ความสามารถทางการคิดแบบ Theory of mind ของเด็กหูหนวกในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม*. *วารสารจิตวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 1(1), 110-122.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ. (2565). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษา PSK. Special Model พัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สุโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมภายใต้กรอบโครงสร้าง SEAT*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. (2563). *จิตวิทยาเด็กพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 13)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรางคณา นามแสง. (2558). *การพัฒนาคลังคำศัพท์ออนไลน์สำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน*. วิทยานิพนธ์วิทยาการสารสนเทศมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักนิเทศและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2541). *ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษ เล่ม 5 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุภารัตน์ พิชายะธรรมวรากุล. (2562). *เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรนุช ลิ้มศิริ. (2560). *การสอนเด็กพิเศษ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Chansongsaeng, W. (2006). *The sound from the world is silent*. Bangkok: Samlada Press.
- Gupta, P., Agrawal, A. K., & Fatima, S. (2004). *Sign language problem and solutions for Deaf and Dumb people*. In *Proceedings of the 3rd International Conference on System Modeling & Advancement in Research Trends (SMART) Vol. 30* (pp. 124-128). Sicily, Italy: Teerthanker Mahaveer University.
- The National Deaf Children's Society. (2004). *Deaf friendly teaching*. London: Author.
- Parker, A. T., & Nelson, C. (2016). *Toward a comprehensive system of personal development in Deafblind education*. *American Annals of the Deaf*, 164(4), 487-488.
- Pizzo, L. (2013). *Vocabulary instruction for the development of American sign language in Deaf children: An investigation into teacher knowledge and practice*. Unpublished doctoral dissertation, Chestnut Hill Massachusetts.
- Sriorn, C. (2007). *Reading ability and writing Thai language for students with hearing impaired, grade 6*. Unpublished master's thesis, Mahidol University, Bangkok.